

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ด้วยการมุ่งเน้นให้คนมีความรู้ คู่คุณธรรม เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งพาตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 1) แต่ผลการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาพบว่าคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และครบทั้งด้านการบริหาร การเรียนการสอนของครู และคุณภาพ ผู้เรียน (กรมวิชาการ. 2547 : 7) รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตรา 47-48 ไว้ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก โดยระบบการประกันคุณภาพภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ และมีการประเมินเพื่อความเที่ยงตรงจากองค์กรภายนอกทุก 5 ปี รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการต้องถือเป็นภารกิจหลักในการกำกับติดตามให้สถานศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 36)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง เป็นการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ และเป็นการสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2546 : 29) ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นหัวข้อสำคัญทุกครั้งในการกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยทั่วไปคือ โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งจะต้องจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ(กรมวิชาการ. 2546 : i-2) ภายใต้การพัฒนาสู่มาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานด้านครู และ มาตรฐานด้านผู้เรียน เพื่อประกันคุณภาพ และแต่ละโรงเรียนต้องได้รับการประเมินและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากการประเมินจากองค์กรเอกชนภายนอกภายในเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2548 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 1-3)

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมีนโยบายให้สถานศึกษาได้มีการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากการดำเนินงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ถึงปีการศึกษา 2548 และกำหนดให้มีการประเมินระบบประกันคุณภาพการศึกษาในรอบที่สอง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นไป โดยรูปแบบการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สอง เพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา และการประเมินเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานเป็นรายมาตรฐาน และ โดยภาพรวม ที่ใช้มาตรฐานการประเมิน 27 มาตรฐาน มาจัดกลุ่มเป็น 14 มาตรฐาน และ ปรับตัวบ่งชี้ที่เน้นการประเมินด้านผู้เรียน ที่เกิดจากการศึกษา ส่วนการประเมินด้านครู และ ด้านผู้บริหารจะเน้นส่วนสำคัญที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการประกันโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน โดยเพิ่มตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้นจากการพัฒนาในรอบที่หนึ่งที่มี 53 ตัวชี้วัด เป็น 60 ตัวชี้วัดในรอบที่สอง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 4-10) มีดังนี้

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน มี 7 มาตรฐาน การประเมินรอบที่หนึ่ง มีตัวบ่งชี้ 28 ตัวชี้วัดและรอบที่สอง เพิ่มตัวบ่งชี้เป็น 32 ตัวชี้วัด
2. มาตรฐานด้านครู มี 2 มาตรฐาน การประเมินรอบที่หนึ่ง มีตัวบ่งชี้ 11 ตัวชี้วัด และรอบที่สอง เพิ่มตัวบ่งชี้เป็น 13 ตัวชี้วัด
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร มี 5 มาตรฐาน การประเมินรอบที่หนึ่ง มีตัวบ่งชี้ 14 ตัวชี้วัด และรอบที่สอง เพิ่มตัวบ่งชี้เป็น 15 ตัวชี้วัด

แต่จากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา นักวิชาการพบว่า กระบวนการพัฒนางานยังไม่เหมาะสมและปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ อาทิเช่น ผลการวิจัยของ อุปกรณบุญรอด (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบปัญหาในกระบวนการบริหารการศึกษา คือ

บุคลากรไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นจริงและถูกต้อง งบประมาณสนับสนุนมีน้อย กระบวนการเรียนการสอนมีปัญหาในการเตรียมการสอนของครูลำช้า ขาดความต่อเนื่อง และไม่เป็นปัจจุบัน สื่อการสอนมีน้อยไม่เพียงพอและไม่สะดวกในการใช้ กระบวนการนิเทศการศึกษา คือ การประเมินผลขาดเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพ และการรายงานผลการนิเทศไม่ตรงตามกำหนดเวลาและไม่ครอบคลุมความเป็นจริง

จากผลการวิจัยของ แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์ (2544 : 154-158) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับดี ปัญหาที่พบ ได้แก่ ได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้ร่วมงานน้อย การจัดทำข้อมูลพื้นฐานและระบบสารสนเทศไม่ชัดเจน ไม่ตรงกับความเป็นจริงและไม่ครอบคลุมทุกเรื่อง การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่มีความชัดเจน ไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของครูผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง แผนของโรงเรียนไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง การตรวจสอบภายในไม่มีความต่อเนื่อง และการรายงานความก้าวหน้าและการเผยแพร่ต่อสาธารณชนมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คำปุ่น บุญเชิด (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมีปัญหาแตกต่างกัน ทั้งในด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในที่บุคลากรไม่เพียงพอ การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสภาพจริง การขาดแคลนงบประมาณ การขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผน ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ ขาดความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ขาดความเที่ยงตรงในการแปลความหมายข้อมูล และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงผลงานน้อย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์สิน พลเรือง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน 8 ด้าน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

และสถานศึกษาขนาดกลางมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก และจากผลการสรุปจากการสัมมนาของ สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 3) พบสาเหตุที่สถานศึกษายังไม่รับ การประเมินภายนอกในรอบแรก คือ ความไม่พร้อมหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ เอกสาร บุคลากร ระบบการทำงาน กำลังดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง กำลังรวบรวมข้อมูล ต้องการทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน เป็นช่วงรอยต่อการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร การปรับเปลี่ยน จากการยุบรวมสังกัดกับกรมอื่น ๆ และโรงเรียนบางแห่งย้ายสถานที่ตั้ง ส่วนอุปสรรคที่ เกิดขึ้น ได้แก่ การรวบรวมสรุปและจัดทำสารสนเทศไม่ดี ขาดการเก็บข้อมูลที่ต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน ไม่มีแนวทางชัดเจนในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ไม่เข้าใจการ เขียนรายงานการประเมินตนเอง ขาดแบบอย่างหรือตัวอย่างในการจัดทำและแบบรายงานไม่ ครบคลุมตามมาตรฐานของ สมศ. กำหนด บุคลากรมีจำนวนน้อยแต่มีภาระงานมาก ไม่มี เวลาในการจัดทำ และ มีการลงทุนในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำเพิ่มสะสมพัฒนา งานมากเกินไป และจากผลการวิจัยของ สงกรานต์ โสระสิงห์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนใน โรงเรียนขนาดใหญ่มีศักยภาพสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เพราะมีบุคลากร งบประมาณ และสื่ออุปกรณ์พร้อมสำหรับการเรียนการสอนมากกว่า โดย แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมต้องมีปัจจัยที่ดีคือ จำนวนครู วุฒิการศึกษา และ ภาระหน้าที่ของครูน้อย ความสามารถในการบริหารสถานศึกษา เจตคติที่ดีต่อนโยบายการ ขยายโอกาสทางการศึกษาของครู ความรู้พื้นฐานของนักเรียน การนิเทศ สื่อการเรียนรู ้ งบประมาณ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของผู้บริหาร และการประสานงานของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานใน 5 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอคูเมือง อำเภอพุทไธสง อำเภอสตึก อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ และกิ่งอำเภอแคนดง ปัจจุบันปีการศึกษา 2548 มี สถานศึกษาในสังกัดรวม 210 โรงเรียน แบ่งออกเป็น สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 41 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 105 โรงเรียน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 64 โรงเรียน นักเรียน 57,070 คน และข้าราชการครู 2,720 คน โดยที่ผ่านมามีสถานศึกษาที่ ได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอกครบทุกสถานศึกษา คือเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 จำนวน 49 โรงเรียน ปีการศึกษา 2546 จำนวน 53 โรงเรียน ปีการศึกษา 2547 จำนวน 72 โรงเรียน และปีการศึกษา 2548 จำนวน 36 โรงเรียน ซึ่งจากการสรุปผลการดำเนินงานประกัน

คุณภาพการศึกษาในรอบที่หนึ่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ยังมีอุปสรรคในการดำเนินงานและความพร้อมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ และปัญหาขาดแคลนของชุมชนไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาขาดความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ งบประมาณ บุคลากร ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือองค์กรอื่น ๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. 2549 : 83) โดยเฉพาะมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูแตกต่างกัน เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพียงมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษามักเป็นผู้ดูแลทั่วไปจึงขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และขาดการนิเทศ ติดตามทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจ และครูส่วนใหญ่มุ่งตรวจสอบผลผลิตแต่ขาดการพัฒนา มาตรฐานด้านกระบวนการ ทำให้ระบบงานประกันคุณภาพการศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมไม่ครบวงจรหรือขาดประสิทธิภาพที่แท้จริง (กรมวิชาการ. 2547 : 39)

จากผลการศึกษาที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่พบว่ามีปัญหาทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ และการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละปีการศึกษา ที่จะส่งผลให้ความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองขาดความต่อเนื่องและยั่งยืน ประกอบกับผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีภารกิจหลักในการบริหารและติดตามผลการเตรียมความพร้อมงานประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนและกรรมการประเมินภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จึงต้องการทราบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผน ควบคุม กำกับ ติดตาม และปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

สมมุติฐานการวิจัย

1. การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนแตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษารอบที่สอง โดยการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดเป็น 3 ด้าน มีดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 4-10)

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน
2. มาตรฐานด้านครู
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 210 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 382 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,338 คน รวมทั้งสิ้น 2,720 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 48 คน และครู จำนวน 290 คน รวมทั้งสิ้น 338 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40)

2. ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครู

2.1.2 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง ของสถานศึกษาใน 3 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 4-10)

2.2.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน

2.2.2 มาตรฐานด้านครู

2.2.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเตรียมความพร้อม หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อเตรียมรับการประเมินจาก องค์การประเมินรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก โดยมีการพัฒนาผู้ เป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ คือ มาตรฐานด้าน ผู้บริหาร มาตรฐานด้านครู และมาตรฐานด้านผู้เรียน โดย

1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาด้านผู้เรียนเพื่อให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพ และ ลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี วิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไคร์ตรง และมีวิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง มีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเจตคติที่ดีต่อ อาชีพสุจริต

1.2 มาตรฐานด้านครู หมายถึง การพัฒนาด้านการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ครู มีคุณวุฒิหรือความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ และครูมี ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร หมายถึง การพัฒนาด้านปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการ การจัดองค์กร โครงสร้าง และการ บริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา จัดกิจกรรมและการเรียนการ สอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น และสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา

2. การประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง หมายถึง แนวทางการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้มีความพร้อมในการ รองรับการประเมินภายนอกรอบที่สองจากองค์กรมหาชนที่ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2549-2553

3. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปี การศึกษา 2549

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ ในการจัดและการส่งเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2545 ประกอบด้วย อำเภอคูเมือง อำเภอพุทไธสง อำเภอสตึก อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ และกิ่งอำเภอแคนดง

5. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2549 จำแนกเป็น

5.1 ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4

5.2 ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4

6. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง ประเภทของสถานศึกษาที่แบ่งตามเกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรรงบประมาณและการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 4)

6.1 ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

6.2 ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

6.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง